

Parlamentul
Republicii Moldova

DB4-01 nr. 243
13 iunie 2024

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.1241/2002 cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice (nr. 167 din 29.05.2024)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege specificat în titlu, în conformitate cu prevederile art. 54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996 și ale Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și expune următoarele considerații.

I. Aspecte de ordin general și procedural

- Proiectul legii a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, fiind aprobat prin Hotărârea nr. 358/2024, fapt ce corespunde art. 73 din Constituție și prevederilor art. 47 din Regulamentul Parlamentului.
- Conform notei informative, proiectul de lege a fost elaborat în scopul perfecționării obiectivelor, principiilor fundamentale, eficienței mecanismului de management și clasificarea organizațiilor de cultură.
- Prin natura reglementării, proiectul de lege se înscrie în categoria legilor organice, iar domeniul de reglementare ține de atribuțiile de bază ale Parlamentului, fiind astfel incidente prevederile articolelor 66 și 72 din Constituția Republicii Moldova.
- Procedura de înaintare a proiectului de lege spre examinare în Parlament a fost respectată, la proiect fiind anexate avizele autorităților publice responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect, instituțiilor interesate, în corespundere cu prevederile de la art. 32 alin. (1) din Legea nr. 100/2017.

II. Obiecții de conținut și tehnico-legislative

1. Cu titlu de principiu obiecția se referă la modul de organizare a activității organizațiilor de cultură. Proiectul propune drept formă de organizare juridică instituția de drept public sau de drept privat, considerăm o astfel de abordare greșită, care nu va permite dezvoltarea economică a organizațiilor de cultură. Or, instituțiile sunt finanțate de la bugetul fondatorilor și se limitează la resursele financiare aprobate de acesta. O astfel de organizare juridică nu stimulează activitatea antreprenorială a instituției, iar resursele financiare proprii nu pot fi repartizate celor care creează și promovează produse de cultură. Pe de altă parte, autoritatea fondatoare răspunde patrimonial pentru datoriile instituțiilor fondate. Nu este clar de ce forma juridică instituția este obligatorie și pentru privat. Considerăm ca organizarea juridică a organizațiilor de

cultură să fie posibilă pentru orice formă de organizare conform legislației și nu trebuie să fie limitată.

2. O altă problemă conceptuală se referă la atribuirea categoriei organizației de cultură. Nu considerăm relevant și corect atribuirea categoriei organizației de cultură în dependență de autoritatea fondator național sau local. Fiecare organizație de cultură trebuie să dispună de posibilități egale indiferent de forma de proprietate. Condițiile pe care trebuie să le întrunească organizațiile de cultură trebuie să fie aceleași pentru a obține statutul de organizație de cultură locală, raională sau națională. Ministerul culturii care deține Registrul de stat al organizațiilor de cultură și artă urmează să reglementeze modul de atribuire a categoriilor pentru toate organizațiile de cultură care solicită atribuirea unei astfel de categorii.

3. Sub aspect conceptual este necesar de examinat oportunitatea expunerii legii în redacție nouă, or propunerile pentru intervenția în legea de bază sunt foarte largi și afectează întreg textul legi. În aceste condiții potrivit cerințelor Legii nr.100/2017 privind actele normative și a necesităților tehnico-juridice se recomandă expunerea legii în redacție nouă

În dependență de problemele abordare conceptual proiectul de lege urmează a fi revizuit esențial.

4. La art. 1 se prevede modul de dizolvare a persoanei juridice. Menționăm că atât Codul civil nr. 1107/2002, cât și Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali operează cu noțiunea „lichidarea persoanelor juridice”.

5. La art. 2 lit. b¹) prevede susținerea inițiativei publice și încurajarea celei private și civice. Nu este clar de ce într-un caz se susține, iar în altul – se încurajează, precum și pe ce criterii inițiativele au fost divizate în publice, private și civice.

Lit. c) statuează „organizații, indiferent de forma lor juridică de organizare și de tipul de proprietate” , iar art. 7 alin. 1¹) – „teatrele, circurile și organizațiile concertistice, după forma lor de constituire, sunt: a) de drept public; b) de drept privat”.

La lit. f) se propune substituirea cuvintelor „instituțiilor publice de cultură și artă” cu textul „teatrelor, circurilor și organizațiilor concertistice”.

La art. 3 la noțiunile „teatru” și „circ”, cuvintele „instituție publică de cultură și artă” se propune a fi substituite cu cuvintele „organizație de cultură”.

Astfel, dacă teatrele și circurile sunt organizații de cultură, nu e clar de ce la art. 2 lit. f) ele sunt indicate distinct.

Pe când la art. 12 alineatele (3) și (7) se propune substituirea doar a cuvântului „instituțiilor” cu cuvântul „organizațiilor”, cuvintele „de cultură și artă” rămânând în vigoare.

Tot la art. 3 noțiunea „activitate teatral-concertistică” este definită prin „ansamblul de activități managerial-artistice” (care ar fi ele?), iar din textul „proiecte artistice destinate publicului de către artiști, interpreți și/sau executanți” nu este clar cine sunt „și/sau executanții”.

6. La art. 4 se propune modificarea alin. (4) în sensul stabilirii răspunderii autorităților publice pentru obligațiile organizațiilor concertistice ale căror fondatori sunt.

La acest capitol menționăm că legislația civilă stabilește răspunderea fondatorului pentru obligațiile instituției publice doar în măsura în care patrimoniul acesteia nu este suficient pentru stingerea lor (art. 307 alin. (2) din Codul civil nr. 1107/2002).

În cazul în speță organizațiile concertistice sunt subiecți care activează contra cost și nu poate fi pusă în sarcina autorităților publice răspunderea pentru obligațiile ultimelor apărute în cadrul desfășurării show-business-ului lor.

În art. 4, alin. (4) sintagma „autoritățile publice” se va substitui prin textul „autoritățile administrației publice centrale, locale de nivelul întâi și al doilea, precum și ale UTA Găgăuzia”.

7. La art. 5 alin. (2), după cuvintele „administrației publice” se introduc cuvintele „centrale și locale de nivelul întâi și al doilea, precum și ale UTA Găgăuzia”.

8. La art. 7 alin. (1²) după cuvintele „autoritățile administrației publice centrale sau locale” se completează cu textul „de nivelul întâi și al doilea, precum și ale UTA Găgăuzia”

La alin. (14) nu este clară soarta teatrelor, circurilor și organizațiilor concertistice instituționale care, conform proiectului, nu au personalitate juridică și activează sub forma unei subdiviziuni structurale a fondatorului. Acestea vor activa ca subdiviziuni distincte ale fondatorului, ori în cadrul Direcțiilor de cultură ale primăriilor, spre exemplu.

9. La art. 9 la enumerarea categoriilor organizațiilor de cultură ce desfășoară activitate teatral-concertistică nu s-a ținut cont de unitatea teritorială autonomă Găgăuzia.

Sugerăm expunerea art. 9 alin. (1) în redacția nouă:

„(1) În funcție de importanță și de acoperire teritorială, organizațiile de cultură ce desfășoară activitate teatral-concertistică se clasifică în următoarele categorii:

a) națională;

b) locală (ale autorităților publice de nivelul întâi și al doilea, precum și ale UTA Găgăuzia)”.

Reieșind de modificarea propusă pentru alin. (1), este necesar de a revizui conținutul alin.(3) și (4) și de a le expune într-un singur alineat. Propunem completarea articolului cu un alineat nou (4) cu următorul conținut:

„(4) Se acordă categoria locală de nivelul UTA Găgăuzia acelor teatre, circuri sau organizații concertistice a căror creație este de importanță locală pentru UTA Găgăuzia, prin prezentări scenice de o înaltă valoare artistică le pentru UTA Găgăuzia, posedă săli de concerte cu o capacitate nu mai mică de 50 locuri, dotate cu echipament tehnic necesar, dispun de colectiv artistic, precum și de personalul tehnic și administrativ necesar pentru realizarea de producții artistice.”

Drept urmare revizuirilor propuse supra, pentru normele de la art. 9 alin. (3)-(4)), se impune necesitatea revizuirii și conținutului alin.(5) lit. b) din același articol:

„b) categoria de teatru local se atribuie prin decizia autorităților publice locale/Adunării Populare a UTA Găgăuzia pe teritoriul cărora se afla teatrul, circurile sau organizația concertistică la propunerea autorității publice locale/Comitetului Executiv sau la solicitarea organizației de cultură vizată;”

Totodată, acordarea categoriilor este inechitabilă. Astfel, pentru acordarea categoriei municipală/raională, organizațiile concertistice trebuie să posedă săli de concerte cu o capacitate nu mai mică de 200 locuri, iar pentru celelalte categorii această cerință nu se impune.

Prin urmare, cerințele respective urmează a fi revizuite.

Referitor la atribuirea categoriilor se propune a implica Guvernul (prin hotărâre la propunerea Ministerului Culturii) și autoritățile publice locale (prin decizie cu notificarea Ministerului Culturii). Odată ce Registrul de stat al organizațiilor de cultură

și artă va fi administrat de Ministerul Culturii, ar fi rezonabil ca atribuirea categoriilor să constituie o atribuție a Ministerului Culturii.

10. La art. 10 se propune constituirea organizațiilor de drept public prin Hotărârea Guvernului, la propunerea Ministerului Culturii. Este de menționat faptul că, potrivit art.2 alin. (1) din Legea nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, funcția de fondator al întreprinderii de stat, în numele Guvernului, este exercitată de Agenția Proprietății Publice. Iar conform alin. (2) din același articol, funcția de fondator al întreprinderii municipale este exercitată de autoritatea deliberativă a unității administrativ-teritoriale, iar în unitatea teritorială autonomă Găgăuzia – și de Comitetul executiv.

Totodată, potrivit art.19 alin. (3) din Legea nr.246/2017, Guvernului i s-a dispus inițierea, în termen de 24 de luni de la intrarea în vigoare a Legii, reorganizării întreprinderilor de stat în alte forme juridice de organizare prevăzute de legislație, iar autorităților administrației publice locale li s-a recomandat examinarea oportunității reorganizării întreprinderilor municipale în alte forme juridice de organizare prevăzute de legislație (art. 19 alin. (4) din Legea nr. 246/2017).

În art. 10 alin. (1) lit. b) sugerăm completarea după cuvintele „autorităților administrației publice locale” cu textul „de nivelul întâi și al doilea, precum și ale UTA Găgăuzia,”.

11. La art. 12 alin 5 lit. a) se propune a fi completată după cuvântul „depunere” cu cuvântul „fizică”. Nu este clar care ar fi necesitatea cuvântului „fizică” în cazul în care dispoziția respectivă conține sintagma „sub semnătură” care și prezumă „depunerea fizică”.

12. La art. 13 se operează cu textul „teatrul, cirul și organizația concertistică”. Menționăm că atât teatrul, cât și cirul, potrivit modificărilor propuse, sunt organizații de cultură, iar organizațiile de cultură, la rândul lor, sunt parte integrantă a organizațiilor concertistice.

Obiecția respectivă se referă la tot cuprinsul Legii.

13. La art. 14 atenționăm că, potrivit art. 2 din Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, organul înregistrării de stat certifică faptul constituirii, reorganizării, **lichidării**, suspendării sau reluării activității persoanelor juridice, dar nu dizolvării precum se propune în proiect.

În alin. (1) se face trimitere la Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate fără a specifica legătura cauzală a aplicabilității acestei legi în raport cu organizațiile concertistice.

14. La art. 15 alin. (5) menționăm că Codul muncii operează cu noțiunea „contract individual de muncă” așa cum se propune la art. 24 alineatele (1) și (2) și art. II din proiect, pe care motiv nu este clară propunerea textului „acorduri individuale de muncă (contracte) sau alte tipuri de contracte”.

Această obiecție se referă și la noțiunea de „contract de management (contract)” de la articolele 19 lit. h), 22 alin. (3), precum și la articolele 20 lit. d), 21 lit. e) – „acord individual de muncă (contract)”.

15. Nu este argumentată necesitatea excluderii cuvintelor „în vigoare” de la articolele 15 alin.(5) și 25 alineatele (2) și (3).

16. La art. 16 se propune substituirea cuvintelor „concertistice de stat” de la alin. (2) cu cuvintele „concertistice de drept public”, la alin. (1) rămânând în vigoare cuvintele „concertistice de stat”.

17. La art. 19 lit. b) eronat se utilizează noțiunea de „dizolvare” a teatrelor, circurilor și organizațiilor concertistice, pe când de-jure ultimele se lichidează.

Această obiecție este valabilă și pentru art. 20 lit. b).

Tot la acest articol se propune instituirea funcțiilor de director artistic, director economic și directori adjuncți. În viziunea noastră aceste concretizări de ordin mai mult tehnic nu-și au locul nemijlocit în lege, ele sunt parte componentă a organigramei instituției aprobată de fondator.

În acest sens menționăm că, reglementările respective se conțin în Regulamentul teatrelor, circurilor și organizațiilor concertistice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1242/2003 (pct. 19 din Regulament), care activează în baza Regulamentului interior de funcționare și conform statelor de funcții, aprobate prin ordinul Ministerului Culturii.

Această obiecție este valabilă și pentru art. 21 lit. e¹).

18. La articolul 20:

- în denumire și conținutul alineatului, textul „unităților teritoriale autonome” se va substitui cu textul „UTA Găgăuzia”.

19. În denumirea și partea introductivă a articolului 21, după cuvintele „atribuțiile autorităților administrației publice locale” se va completa cu textul ” (ale autorităților publice de nivelul întâi și al doilea, precum și ale UTA Găgăuzia)”.

20. La art. 22 este inexplicabilă substituirea cuvântului „naționale” cu cuvintele „de drept public” pe motiv că categoria organizației concertistice nu are nici o tangență cu forma de constituire.

21. La art. 24 alin. (1) se operează cu sintagma „conducerea organizației”, iar în alin. (4) – cu noțiunea „conducătorul organizației concertistice”, pe când în tot textul Legii se operează cu noțiunea „directorul organizației concertistice”.

22. La pct. 27 se repetă unele prevederi de la pct. 17 din proiect.

23. La art. II urmează a se determina termenele, pe motiv că la alin. (1) e prevăzută „data publicării”, iar la alin. (3) – „intrarea în vigoare”, termene care sunt diferite, având în vedere că, potrivit art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării.

24. Luând în considerație că organizațiile de cultură își vor schimba forma juridică de organizare, urmează să se dispună reorganizarea acestora.

În urma celor relatate supra urmează să se decidă asupra oportunității promovării proiectului de lege și să se dispună revizuirea acestuia, ținând cont de cele expuse în prezentul aviz.

Ion CREANGĂ
Șef Direcție generală

Ex. Iu. Cojocaru,
tel.: 577